

Vragen en antwoorden naar aanleiding van de online informatiebijeenkomst herontwikkeling Zwarte Waterzone - 20 mei 2021 Natuur en Biodiversiteit

Versie 30 juni 2021

Op 20 mei 2021 was er een online informatiebijeenkomst over natuur en biodiversiteit in relatie tot de ontwikkeling van de Zwarte Waterzone. Dit was een vervolg op de algemene informatiebijeenkomst over de ontwikkeling van de Zwarte Waterzone op 18 maart.

Onder leiding van gespreksleider Marion van der Voort gaven gebiedsontwikkelaars Johan Lindeboom en Henri van Nieuwenhuizen, stedenbouwkundige Herman Reezigt, ecooloog Silvio Lindhout, gemeentelijk beleidsadviseur Rienko Baarslag en gemeentelijk projectleider Marielle Numan toelichting op de ontwikkelingen. Omgevingsmanager Emanuel Borninkhof was aanwezig om enkele vragen vanuit de kijkers mee te geven in de gesprekken.

In dit document wordt antwoord gegeven op alle vragen die door de kijkers gesteld zijn tijdens de sessie.

Leeswijzer:

- *Om alle vragen en antwoorden zo transparant mogelijk weer te geven, zijn de vragen op volgorde van binnenkomst met de letterlijke vraag opgenomen. Het antwoord staat achter de vraag;*
- *Als u uw eigen vraag zoekt, dan kunt u het beste met de zoekfunctie werken in dit document. Door Ctrl F (windows-apparaten) in te toetsen, kunt u een zoekterm ingeven. Bijvoorbeeld uil. U ziet dan alle vragen die gesteld zijn met de term 'uil';*
- *Deze vragen zijn ontvangen tijdens de sessie van 20 mei*
- *Helaas ontkomen wij er soms niet aan om vaktermen te gebruiken in de beantwoording. Mocht een antwoord niet helder zijn voor u, stuur ons dan gerust een bericht;*
- *Al deze vragen zijn, met de kennis van nu, zo goed mogelijk beantwoord door Zwarte Water Ontwikkelcombinatie. Heeft u aanvullende vragen? Stel ze gerust.*

	Vraag	Antwoord
1	Ik zie veel "samen met de wijk" staan. Ben zeer benieuwd op welke manier we er bij betrokken worden en wat er met onze mening gaat gebeuren. Maar dat hoor ik vast nog.	Als u zich aanmeldt via de website www.zwartewaterzone.nl wordt u op de hoogte gehouden van de voortgang van de gebiedsontwikkeling en de momenten waarop u mee kunt denken. Het meedenken op diverse thema's zal gebeuren door middel van online- of tafelsessies.
2	Duurzaamheidsvraagje: Komt er voldoende laadpaleninfrastructuur (ook kabels in de grond) zodat de grond straks niet 2 keer moet worden opengebroken?	Het plan is op allerlei manieren duurzaam en toekomstbestendig. Laadpalen worden opgenomen in de verdere uitwerking van de plannen. Mogelijk komen de aansluitingen voor de laadpalen uit het plafond van de parkeergarage, zodat er een goede waterveilige hoogte is. Uitgangspunt is dat er zo effectief en efficiënt mogelijk gewerkt wordt, om te voorkomen dat de grond twee keer open moet als het ook in één keer kan.
3	Is er ook in het water gekeken?	Ecogroen heeft aangegeven dat er niet fysiek gekeken is in het water. Uit historisch onderzoek blijkt dat er op deze locaties geen bijzondere bevindingen te verwachten zijn.
4	Waarom zijn deze soorten 'leuk'? Ik bedoel dan bijv. de betonvaren	Ecogroen bedoelde de Tongvaren. Dit is een soort die niet veel voorkomt en daardoor voor een ecooloog als uniek en leuk wordt aangezien.
5	Kunnen die resultaten van ecogroen gedeeld worden en bijvoorbeeld vergeleken worden met bijvoorbeeld met het verlengde gebied richting Aa-landen (bijvoorbeeld van de peterskampweg tot de brinkhoekweg)?	De onderzoeken van Ecogroen worden gezamenlijk met het stedenbouwkundig ontwikkelplan aangeboden aan het college van burgemeester en wethouders. Als het college het stedenbouwkundig ontwikkelplan overdraagt aan de gemeenteraad worden alle stukken openbaar en ook geplaatst op www.zwartewaterzone.nl . De vergelijking met overige gebieden zien we niet als relevant voor deze ontwikkeling.
6	Hoe zorg je dat de soorten niet verjaard worden in de tussentijd (tijdens de werkzaamheden)? Komen ze nog terug?	De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats, zodat dieren tijdens werkzaamheden op de ene locatie kunnen uitwijken naar een andere locatie. Om schade aan dieren zoveel mogelijk te voorkomen wordt het terrein voorafgaand aan de werkzaamheden tijdelijk ongeschikt gemaakt als leefgebied. Het ongeschikt maken gebeurt in een rustig tempo en in één werkrichting, zodat dieren de kans krijgen om een nieuwe verblijfsplaats te vinden.

		Tijdens de werkzaamheden zorgen we ervoor dat dieren zich niet gaan vestigen op het werkterrein. Hoe we dat doen, wordt beschreven in een ecologisch werkprotocol, dat we gaan opstellen. Nadien doen we er alles aan, door bijvoorbeeld nestkasten of verscholen ruimten te creëren, om ervoor te zorgen dat deze soorten - en andere - juist terugkomen.
7	De ransuilen niet ontdekt?	Jazeker. Net buiten het plangebied hebben we een roestplek voor de ransuilen aangetroffen. Een roestplek is een boom waar uilen gezamenlijk rusten, het is niet hun overnachtingsplek. Om de uilen zo min mogelijk te verstoren tijdens de werkzaamheden zullen wij maatregelen treffen.
8	Zijn er naast kansen voor het groen ook eventuele risico's in kaart gebracht?	Ten tijde van de werkzaamheden worden er mitigerende (beperkende) maatregelen getroffen voor de diersoorten die beschermd zijn. Door natuurversterkend te ontwikkelen, zorgen we ervoor dat er in de toekomst de biodiversiteit versterkt zal worden.
9	Sproten van de bever niet gezien?	Nee, deze zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen.
10	Het kan alleen maar beter worden zo te horen dat is goed nieuws!	Dat is inderdaad goed nieuws! Naast het toevoegen van groen, gaan we dit ook nog eens versterken.
11	Maar zonder woningen nog veel meer kansen voor groen	Ons uitgangspunt is de, door de gemeenteraad vastgestelde, gebiedsvisie van de Zwarte Waterzone, waarin onder meer ruimte wordt geboden voor recreëren, wonen, werken en ontmoeten in het groen.
12	Mengen van mens en dier. Met de mens komt ook de loslopende hond mee. Hoe gaan type gedomesticeerde dieren samen met 'wilde' dieren?	Veel van de soorten die momenteel in het gebied leven, komen ook voor op plekken waar loslopende honden te vinden zijn, zoals stadsparken en bossen. Bij het opstellen van de lijst met gidssoorten is zo veel mogelijk gekeken naar soorten die samen met de mens kunnen leven. Loslopende honden en katten vormen echter in grote delen van Nederland een risico voor dieren. We onderzoeken daarnaast of het mogelijk is om langs het Zwarte Water eilandjes in te richten waar vogels zonder verstoring van huisdieren kunnen broeden. Een verdere uitwerking hiervan wordt meegenomen in de vervolgfase.

13	Kom er natuurinclusieve nieuwbouw? Denk aan gierzwalut, vleermui, zwarte roodstraart	Ja, bij het ontwerpen van zowel het openbaar gebied als de gebouwen willen we de biodiversiteit versterken en dus klaarmaken voor het huisvesten van dergelijke diersoorten. We ontwerpen de gebouwen dus straks voor mens en dier!
14	Kon er dinsdag helaas niet bij zijn, maar infrastructuur neemt dus af. De rest neemt toe. Dat klinkt goed, maar ben benieuwd naar terugkijken webinar van dinsdag of dat reeel is.	<p>In de online informatiebijeenkomst over mobiliteit kunt u terugzien wat de stand van zaken is met betrekking tot de verkeersknooppunten in de wijk Holtenebroek. De bijeenkomst kunt u terugkijken op onze website, onder het kopje 'omwonenden'.</p> <p>Inclusief de groene daken, komt er bijna 10.000 m² meer groen terug in het plangebied ten opzichte van de huidige situatie</p>
15	Goedenavond beste mensen, ik zie heel veel mooi groen op de artist impressions (vooral veel bij Leenman, maar daar liggen geen plannen voor irt dit huidige project). Bij de stadskade: hoe combineer je wonen/verblijven en (gevoel van) veiligheid (zichtlijnen en straatverlichting) met de voorkeuren t.a.v. de stedelijke groenstructuur? Er zal spanning op gaan staan: hebben jullie succesvolle reeds uitgevoerde projecten die als voorbeeld dienen?	<p>Leenman maakt momenteel nog geen onderdeel uit van deze ontwikkeling. De bestaande situatie van Leenman is daarom opgenomen in de beelden.</p> <p>Op de Stadskade is het niet mogelijk om te wonen in verband met de geluidscour (mogelijke geluidshinder) van het industriegebied aan de overkant van het water. De levendige plinten van de bebouwing zullen een gevoel van veiligheid geven. In het vervolgtraject wordt onderzocht of en waar verlichting nodig is, waarbij opgelet wordt het niet in contrast staat met de groenstructuur.</p> <p>We zoeken naar een passende groene inrichting, die past bij een kademilieu en de gewenste stedelijkheid. In het stedenbouwkundig ontwikkelplan staan referentiebeelden waar we aan denken. De ruimtes zijn kleiner en smaller dan bij de Stadsoevers, maar het gebied krijgt een groenere uitstraling.</p> <p>Er zijn in binnen- en buitenland goede voorbeelden te vinden. Er worden immers steeds meer oude havengebieden herontwikkeld. Maar één van de meest inspirerende is een Zweeds voorbeeld: Hammarby Sjöstad.</p>
16	Woningbouw zal veel lichtvervuiling geven in het gebied dat nu (voor dieren) donker is. Effect daarvan onderzocht? Nu 16	Het behouden van donkerte is voor veel nachtactieve diersoorten belangrijk, waaronder vleermuizen en ransuilen. In de vervolgfase wordt hier rekening mee gehouden.

	<p>ransuilen, tellen we over een paar jaar nog een keer 😊</p>	
17	<p>wat te denken van het goudhaantje, vleermuizen,, gierzwaluw?</p>	<p>Het goudhaantje broedt het liefst in naaldbossen en is niet aanwezig als broedvogel in het gebied. In het winterhalfjaar zijn goudhaantjes ook in de stedelijke omgeving te vinden. De verwachting is dan ook dat het goudhaantje na de werkzaamheden 's winters alsnog kan worden gezien in de nieuwe groenstructuren.</p> <p>Vleermuizen hebben in de huidige situatie geen verblijfplaatsen in het gebied. Tijdens het onderzoek zijn een aantal vleermuizen jagend waargenomen, met name de gewone dwergvleermuis. Door natuurinclusief te bouwen worden verblijfmogelijkheden voor vleermuizen gerealiseerd. Door de groene-blaue inrichting van het gebied blijft het jachtgebied van vleermuizen gewaarborgd en mogelijk zelfs opgewaardeerd.</p> <p>Ook gierzwaluwen zijn niet aanwezig als broedvogel in het gebied. Bij wijkboerderij De Klooienberg zijn wel meerdere broedgevallen bekend, maar die ondervinden geen last van de herontwikkeling. Gierzwaluwen kunnen nestgelegenheden aangeboden krijgen middels de natuurinclusieve bouwplannen.</p>
18	<p>Die analyse mbt bomen gaat nog gebeuren voordat het Stedenbouwkundigplan bij de gemeenteraad komt? Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 29 juni 2020 diende D66 samen met PvdA en GroenLinks Zwolle een motie in om te zorgen dat er alles aan gedaan wordt de bomen bij de Klooienberg te behouden bij de dijkverzwaring. De motie is unaniem aangenomen</p>	<p>We hebben uw vraag/reactie afgestemd met de gemeente en komen tot de conclusie dat deze geen onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling van de Zwarte Waterzone.</p> <p>De door u bedoelde motie heeft betrekking op de bomen bij wijkboerderij de Klooienberg en het behoud van de monumentale bomen aldaar. Die locatie valt buiten het plangebied.</p>

19	De zeehond nog teruggevonden? 😊	Nee, deze is voor het laatst waargenomen op 7 april in het jaar 2020. https://www.destentor.nl/zwolle/zeehond-duikt-nu-op-in-zwarte-water-bij-zwolle~a9287f3c/
20	Moet je niet eerst spreken met de bewoners voordat het SOB naar de gemeente gaat?	Er wordt in alle fasen van de planontwikkeling met de bewoners gesproken. Dat doen we door enerzijds grote bijeenkomsten te organiseren, en soms via 1 op 1 gesprekken. In elke fase wordt opnieuw met omwonenden en andere stakeholders gesproken over de plannen. Bij het SOP is dat ook gebeurt. De participatie wordt vastgelegd in een participatielogboek en wordt overhandigd aan de gemeenteraad voor de besluitvorming. Ook in het vervolg, na vaststelling van het stedenbouwkundig ontwikkelplan, gaat de participatie verder.
21	Volgens mij wel vleermuizen bij de wijkboerderij De Klooienberg	De wijkboerderij maakt geen onderdeel uit van het plangebied van deze ontwikkeling.
22	Door het bouwen zal de natuur flink verstoord worden lijkt mij. Hoe lang duurt het voordat de natuur zich hersteld heeft of zal hebben.....?	Momenteel is een groot deel van het gebied versteend. Juist door het toevoegen van groen willen we de natuur versterken en herstellen. Hierbij is het streven om zoveel mogelijk bestaande natuurwaarden in stand te houden. De natuur is een breed begrip, waardoor de periode van herstel lastig in te schatten is. De duur van hervestiging zal per soort verschillen. De zwarte roodstaart is bijvoorbeeld een liefhebber van nieuwbouw en kan zich direct na de herontwikkeling (of zelfs nog tijdens de werkzaamheden) vestigen als broedvogel. Sommige andere soorten zullen wat langer moeten wachten tot de groenvoorzieningen, of de daarvan afhankelijke insectenpopulaties, zich voldoende hebben ontwikkeld.
23	Mooi om te zien hoe betrokken jullie zijn en erover nagedacht word hoe de natuur verbeterd kan worden!	Hartelijk dank!

24	Hoeveel woningen gaan er komen? En hoeveel extra buurtbewoners?	Het plan bestaat nu uit circa 280 woningen in verschillende prijscategorieën. De exacte gezinssamenstelling van de toekomstige kopers en huurders is nog niet bekend, dus een precies aantal nieuwe bewoners kunnen we niet aangeven.
25	Is er nagedacht over (extra) zwerfvuil? Met meer mensen gaat dat waarschijnlijk toenemen. De plaatjes/ontwerpen zien er prachtig uit overigens!	Hartelijk dank, dit nemen we mee in de uitwerking! Door voldoende afvalbakken te plaatsen in het openbaar gebied proberen we zwerfafval te voorkomen. Het belangrijkste is het gebied zo in te richten dat bewoners en gebruikers zich verantwoordelijk voelen en gedragen. We zien dit als de beste manier om vervuiling tegen te gaan.
26	Ijsvogel zit er al!	Hopelijk in de toekomst nog meer. De ijsvogel broedt nabij de Mastenbroekerbrug, maar jaagt inderdaad al in het gebied op visjes. Omdat de ijsvogel een schuwe broedvogel is, zal deze diersoort niet snel een woonwijk verkiezen als nestlocatie. Wel kan met zekerheid worden gezegd dat de ijsvogel zal blijven verschijnen om te jagen op visjes. Zeker als in de toekomst extra nieuwe groenvoorzieningen langs het water staan.
27	Ik hoor zeggen: “we weten nog heel veel niet en er moet nog veel onderzocht en ontworpen worden” Gaat dit gebeuren voordat het stedenbouwkundigplan bij de gemeente raad wordt gepresenteerd?	In dergelijke ontwikkeltrajecten werk je van grof naar fijn in verschillende fasen. Nadat het stedenbouwkundig ontwikkelplan is vastgesteld, volgt er een verdiepingsslag op vele onderwerpen, zodat we uiteindelijk toewerken naar een bestemmingsplan.
28	paar vragen over groen op/aan gebouwen: ik zie nog niet zoveel groen op gebouwen. hoe en in welke mate wordt dat toegepast? overigens wel eens gehoord dat dat excuusgroen wordt genoemd. voegt het eigenlijk wel heel veel toe?	Per dakoppervlak wordt er gekeken welke afdekking hier gewenst is om de biodiversiteit te versterken en om aan duurzaamheidsambities te voldoen. Voor de ene soort is een sedumdak namelijk aantrekkelijk, waar een ander soort meer op een afdeklaag met grind zit te wachten. Daarnaast wordt er zorgvuldig naar de architectuur en materialisering van de gebouwen gekeken in relatie tot de leefomstandigheden van verschillende soorten dieren en planten. Denk aan dakoverstekken, spleten en gaten die worden speciaal worden mee-ontworpen. Tuin- en landschapsontwerpers en ook architecten hebben hier inmiddels al veel kennis van. Natuurinclusief ontwerpen is de norm en doet ertoe.

29	Is het mogelijk om te kijken naar minder parkeergelegenheid en meer deelmobiliteit in het woningbouwgebied zodat er meer ruimte komt voor groen?	Dat is een mogelijkheid die we momenteel onderzoeken in samenwerking met de gemeente Zwolle. Het streven is dat er geen extra parkeeroverlast in de wijk komt en het gebied zo groen mogelijk wordt.
30	"Als het te mooi is om waar te zijn, is het dat ook" :)	Natuurinclusief bouwen is de norm. De Zwarte Water Ontwikkelcombinatie staat voor de ambities van deze ontwikkeling.
31	Zijn die nieuw te creëren "uitwijk-plaatsen" "bewezen succesvol"?	Zeker, in Nederland is het treffen van mitigerende maatregelen veelvuldig aan de orde. En met succes.
32	Dat is mijn vraag en is niet bedoeld als argwanend, maar ik denk dat het reëel is om niet alleen kansen in beeld te brengen, maar ook risico's.	Allebei zijn in kaart gebracht. Enerzijds de wettelijke beschermde soorten en natuurwaarden en aan de andere kant heeft Ecogroen een adviesrapport gemaakt waarin staat beschreven hoe het huidige, versteende gebied kan transformeren, waarbij de biodiversiteit versterkt kan worden. Het behouden van biodiversiteit wordt zo veel mogelijk als voorwaarde meegenomen in de vervolgfase.
33	In vind het er prachtig uit zien en het is ook mooi om te zien hoe enthousiast jullie ermee bezig zijn.	Hartelijk dank!
34	We moeten wel oppassen dat het geen overbevolkte dierentuin wordt..	Er is goed onderzoek verricht en de soorten zijn realistische gidssoorten die passen op deze plek in Zwolle. In de praktijk zullen er hoogstwaarschijnlijk veel meer soorten, als onderdeel van de gidssoort, aanwezig zijn.
35	En wat gebeurt er preventief op het gebied van klimaatadaptatie? Co2-neutraal, circulair etc?	Dit kun je terugkijken in de online informatiebijeenkomst en wordt uitgebreid in het stedenbouwkundig ontwikkelplan. Als dit openbaar wordt delen we dat.
36	Van welk waterscenario gaan jullie uit?	Er is ontworpen met een scenario waarin eens in de 100 jaar een maximale waterstand (met de huidige kennis) van '2,15 meter plus NAP' bereikt wordt.
37	De plannen die er liggen zien er goed uit. Klimaat & beleving moeten hand in hand kunnen gaan, en daar wordt goed over nagedacht. Als omwonende voorzie ik	Hartelijk dank!

	straks recreatie dichtbij huis, in plaats van elders in de regio.	
38	Is er ook nagedacht of er wel op het water gebouwd kan worden i.p.v. aan het water? Waterwoningen/woonarken etc.	Ook wij zien deze mogelijkheid in de Zwarte Waterzone, daarom zitten er een aantal waterwoningen in het plan.
39	Als je de rivier meer ruimte wilt geven...moet je dan wel bouwen?	Door innovatief te bouwen geven we de rivier juist meer ruimte dan dat het nu heeft. De ontwikkeling sluit volledig aan op het gemeentelijke en provinciale beleid en het beleid van het waterschap om het gehele watersysteem van de IJssel-Vechtdelta adaptief in te richten.
40	Waarom stellen waterschappen dat je niet on het water moet gaan bouwen maar zeker honderd meter van de wijk verwijderd moet blijven???	Die regelt geldt niet voor ieder gedeelte van de dijk. Door middel van een voortoets bij het Waterschap Drents Overijsselse Delta en Rijkswaterstaat is aangetoond dat de vergunbaarheid van de ontwikkeling kansrijk is. De ontwikkeling sluit daarnaast aan op de Zwolse Adaptatie Strategie (ZAS) van de gemeente Zwolle.
41	Qua groen ziet het er erg goed uit. Komt er ook een integrale sessie over het totaal plaatje? Ik kan het namelijk nog niet helemaal totaal met elkaar rijmen. Meer groen, beter groen, meer woningen, minder infrastructuur gaat natuurlijk ook problemen en risico's opleveren. Ben daar echt benieuwd naar.	Bedankt voor uw vraag. Er komt een online informatiebijeenkomst waarin we de highlights van het plan presenteren, zodat het complete verhaal goed zichtbaar is. Dit staat ook in het stedenbouwkundig ontwikkelplan. Alle deelnemers van de Oeverateliers en online informatiebijeenkomsten krijgen hiervoor een uitnodiging.
42	Woningen zijn nog niet ontworpen, hoe kunnen we dan over de plannen oordelen?	Het gaat hier om de stedenbouwkundige, ruimtelijke, opzet van de plannen in relatie tot de omgeving. In de vervolgfase zullen ontwerpers deze opzet verder vormgeven.
43	Bedankt voor alle informatie. Ik hoop dat het niet alleen gericht wordt op hoogbouw	Het woningbouwprogramma is zeer divers en in alle prijscategorieën.
44	Lichtvervuiling is nog wel een aandachtspunt	Dit nemen we mee in de vervolgfase. Hierbij zullen we vooral letten op natuurverstoring en veiligheid.

45	Ik zou het waarderen als alle beantwoorde vragen op de website komen	Zoals hierboven toegelicht. Heeft u aanvullende vragen? Neem gerust contact met ons op.
----	---	---
